

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยที่ทางราชการจัดตั้งขึ้นในส่วนภูมิภาคเป็นแห่งแรกของประเทศไทย ตามโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2501 ซึ่งมีนโยบายขยายภาคการศึกษาระดับอุดมศึกษาออกจากนครหลวงไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีปณิธาน เพื่อเป็นศูนย์กลางทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่ออำนวยความสะดวกทั้งท้องถิ่นและประเทศชาติโดยส่วนรวม อีกทั้งยังเป็นแหล่งสะสม ค้นคว้า วิจัย และถ่ายทอดความรู้ตามหลักแห่งเสรีภาพทางด้านวิชาการโดยยึดมั่นในสัจธรรมและคุณธรรม เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ การประยุกต์เผยแพร่ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม บัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่พึงฝึกฝน ในการฝึกตน เป็นผู้รู้จริง คิดเป็น ปฏิบัติได้ สามารถครองตน ครองคนและครองงาน ด้วย มโนธรรม และจิตสำนึกต่อสังคม โดยกำหนดภารกิจหลักในการดำเนินงานไว้ 4 ประการคือ การจัดการศึกษา การวิจัย และพัฒนาการบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม ในปี พ.ศ. 2543 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีการแบ่งส่วนงานเพื่อรองรับการบริหารงาน จำนวน 41 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานอธิการบดี บัณฑิตวิทยาลัย คณะวิชา 17 คณะ สถาบันวิจัย 3 สถาบัน หน่วยงานสนับสนุนวิชาการ 5 สำนัก องค์การในกำกับมหาวิทยาลัย 14 องค์การ โดยมีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 22,905 คน บุคลากรทั้งในส่วนของอาจารย์ ข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานองค์การในกำกับทั้งหมด 10,677 คน (กองแผนงาน, รายงานประจำปี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543, หน้า 60-63)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาจราจรภายในมหาวิทยาลัย เป็นอย่างมากทั้งนี้เป็นการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม (กองแผนงาน, รายงานประจำปี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542, หน้า 45) กองสวัสดิการซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการให้บริการด้านการรักษาความปลอดภัย และการจราจรโดยมีหน่วยรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบการปฏิบัติงานในส่วนนี้ หน่วยรักษาความปลอดภัย มีหน้าที่หลักในการดูแลรักษาความปลอดภัยในบริเวณมหาวิทยาลัย ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของบุคลากร และสถานที่ราชการของมหาวิทยาลัย นอกเหนือจากหน้าที่หลักในการรักษาความปลอดภัยแล้วยังมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกด้านการจราจรภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งมี พื้นที่รวมทั้งหมด 8,502 ไร่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่เขตเชิงคอก มีประมาณ 1,392.5 ไร่ เป็น

พื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุดของมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่การเรียนการสอน พื้นที่อยู่อาศัย ของนักศึกษาและบุคลากร พื้นที่นันทนาการ พื้นที่ให้บริการ ภายในบริเวณพื้นที่เชิงคดอยมีถนน สายหลักจำนวน 6 สาย มีถนนสายรอง จำนวน 30 สาย มีปริมาณยานพาหนะ ที่ใช้ในพื้นที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ประมาณ 17,000 คัน จำแนกเป็นรถยนต์ประมาณ 4,000 คัน และรถจักรยานยนต์ประมาณ 13,000 คัน โดยเฉลี่ยแล้วเกือบร้อยละ 75 ของยานพาหนะทั้งหมด เป็นยานพาหนะของผู้ที่พักอาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัย (โครงการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาระบบจราจร และขนส่ง สำหรับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542, หน้า 7) จำนวนประชากรทั้งนักศึกษาและบุคลากรจำนวน 33,582 คน ในขณะที่กองสวัสดิการมีจำนวนพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ทำหน้าที่ด้านการจราจร รวมทั้งสิ้น 55 คน แยกเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย มหาวิทยาลัย 22 คน พนักงานรักษาความปลอดภัยของบริษัทเอกชน จำนวน 33 คน

ลักษณะการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยด้านการจราจรมีลักษณะการปฏิบัติงานดังนี้ คือ การควบคุมการจราจร โดยมีพนักงานรักษาความปลอดภัยประจำประตูหรือช่องทางเข้าออกของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยประตูใหญ่ 3 ประตู คือประตูที่ 1 ประตูใหญ่ด้านถนนห้วยแก้ว ประตูที่ 2 ประตูใหญ่ด้านถนนสุเทพหรือประตูหอนาฬิกา และประตูใหญ่ด้านถนนคันคลองชลประทาน อีกทั้งยังมีประตูเข้าออกบริเวณด้านข้างของมหาวิทยาลัยตามทิศต่างๆ อีกจำนวน 10 ประตู โดยกำหนดให้พนักงานรักษาความปลอดภัยมีหน้าที่ตรวจสอบบุคคล สิ่งของที่อยู่บนยานพาหนะและคอยอำนวยความสะดวกด้านการจราจร ยานพาหนะในการเข้าออก ตลอดจนคอยควบคุมดูแลยานพาหนะ ที่ได้รับอนุญาตให้ผ่านเข้าไปในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย โดยใช้เส้นทางและจุดตรงจุดที่กำหนด นอกจากนี้พนักงานรักษาความปลอดภัย ยังทำหน้าที่จราจรในช่วงชั่วโมงเร่งด่วนตามทางร่วม ทางแยก ที่มีการจราจรหนาแน่น เช่น บริเวณ 4 แยก สนามวอลเลย์บอล บริเวณสี่แยกข้างสนามกีฬากลางของมหาวิทยาลัย เป็นต้น รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในบริเวณงานหรือบริเวณกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในมหาวิทยาลัย หรือกิจกรรมต่างๆ ที่มีการร้องขอให้พนักงานรักษาความปลอดภัยทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในด้านการจราจร

เนื่องจากปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมีจำนวนบุคลากร นักศึกษา และยานพาหนะเพิ่มมากขึ้น แต่จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจราจรมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอในการให้บริการ จึงทำให้การปฏิบัติงานด้านการจราจรไม่ดีเท่าที่ควร ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษาการปฏิบัติงานด้านการจราจรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ทั้งในด้านสภาพแวดล้อมของผู้ปฏิบัติงาน กฎระเบียบ การบังคับบัญชา อำนาจในการตัดสินใจ ความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน และเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยต่อไป เพื่อให้ทำงานทางด้านรักษาความปลอดภัยมีประสิทธิภาพ เป็นแบบอย่างด้านการจราจร ในเรื่องของวิธีการ

ทำงาน อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ระเบียบวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จะได้นำไปปรับใช้กับหน่วยงาน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการจราจร ภายในมหาวิทยาลัย เชียงใหม่
2. เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานด้านการจราจรภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พนักงานรักษาความปลอดภัยของบริษัทเอกชน พนักงานรักษาความปลอดภัยของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการจราจร จำนวน 55 คน และ ผู้ให้บริการ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบมีชั้นภูมิ (Satisfied Random Sampling) จำนวน 400 ตัวอย่าง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานด้านการจราจร ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีขอบเขตในการศึกษาในด้านเนื้อหา ดังนี้

2.1.1 กฎระเบียบในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบว่า กฎระเบียบที่มีอยู่ มีความเหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด

2.1.2 สภาพปัญหาด้านวิศวกรรมจราจร (Engineering) ซึ่งเป็นด้านหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจราจร และเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้าน โครงข่ายของถนน

2.1.3 แนวทางการบังคับใช้ (Enforcement) กฎหมายจราจร และกฎระเบียบทางการจราจร ซึ่งตัวพนักงานรักษาความปลอดภัยทุกคนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายจราจรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้และกวดขันแก่ผู้ฝ่าฝืนการจราจร

2.1.4 การศึกษาอบรม (Education) ได้แก่การเผยแพร่ ศึกษา อบรม ความรู้ทางด้านกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองขั้นพื้นฐานในเรื่อง การใช้รถใช้ถนน

2.1.5 สภาพและปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ด้านการจราจร เช่น ปัญหาการบังคับใช้กฎระเบียบ ความรู้ความสามารถของพนักงานรักษา

ความปลอดภัย ความน่าเชื่อถือของผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจราจรว่า มีความน่าเชื่อถือ ไ้
ความเข้มแข็งต่อการปฏิบัติหน้าที่เพียงใด

2.1.6 สภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะเอื้อให้การปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพ เช่น ระบบการควบคุม การสั่งการ สถานที่ทำงาน ระยะเวลาในการทำงาน
ค่าตอบแทน แรงจูงใจในการทำงานต่าง ๆ

สมมติฐานในการศึกษา

- ไม่มี

ข้อตกลงเบื้องต้น

- ไม่มี

นิยามศัพท์เฉพาะ

พนักงานรักษาความปลอดภัยของมหาวิทยาลัย หมายถึง ขาม หรือพนักงานรักษา
ความปลอดภัยของมหาวิทยาลัย ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งจากอธิการบดี หรือผู้มีอำนาจบรรจุแต่งตั้ง
ให้ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณแผ่นดิน หรืองบประมาณเงินรายได้ กำหนดให้มีหน้าที่ด้านการ
จราจร หรือหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

พนักงานรักษาความปลอดภัยของบริษัทเอกชน หมายถึง พนักงานจากบริษัทเอกชนที่
มหาวิทยาลัยว่าจ้างให้มีหน้าที่ดูแลรักษา ความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย
กองสวัสดิการ หมายถึง ส่วนราชการระดับกอง สังกัดสำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานเกี่ยวกับ สาธารณูปโภค และกิจการ
ด้านสวัสดิการ ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ การอำนวยความสะดวกการจัดน้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์
การกำจัดน้ำเสีย รักษาความสะอาดในมหาวิทยาลัย ซ่อมแซมยานพาหนะและเครื่องจักรกล
จัดสวัสดิการบ้านพักอาศัย ควบคุมดูแลการก่อสร้างอาคารทั่วบริเวณมหาวิทยาลัย งานสุขาภิบาล
ตลอดจนดูแลรักษาความปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัย

ผู้ให้บริการ หมายถึง ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว นักศึกษา พนักงานของรัฐ
เจ้าหน้าที่เอกชนของหน่วยงานต่างๆ ผู้ที่เข้ามาใช้พื้นที่จราจรภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในด้านการจราจร ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ได้แนวทางในการปฏิบัติงานด้านจราจรภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านการจราจรให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของประชากรส่วนใหญ่ ของมหาวิทยาลัย